

2 – Test de antrenament - BACALAUREAT
Proba E. d)
Logică, argumentare și comunicare

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I**(30 de puncte)**

A. Scrieți pe foaia de examen litera corespunzătoare răspunsului corect, pentru fiecare dintre enunțurile de mai jos. Este corectă o singură variantă de răspuns.

1. Seria de termeni corect ordonați descrescător din punct de vedere extensional este:
 - a. apă, fluviu, apă curgătoare, Dunărea
 - b. Dunărea, fluviu, apă curgătoare, apă
 - c. apă, apă curgătoare, fluviu, Dunărea
 - d. Dunărea, apă curgătoare, fluviu, apă
2. Termenii „predicat” și „subiect”, ca specii ale genului „părți de propoziție” se află în raport logic de:
 - a. contradicție cu același univers de discurs
 - b. ordonare
 - c. încrucișare
 - d. contrarietate
3. Este logic pozitiv termenul:
 - a. nevertebrat
 - b. anticorp
 - c. inegal
 - d. nevăzător
4. Una din regulile de corectitudine ale operației de clasificare este aceea conform căreia:
 - a. criteriul clasificării trebuie să fie unic într-o operație
 - b. pe aceeași treaptă a clasificării, între clasele obținute trebuie să existe numai raporturi de concordanță
 - c. deosebirile dintre obiectele aflate în aceeași clasă trebuie să fie mai importante decât asemănările dintre ele
 - d. clasificare presupune trei elemente: obiectul clasificării, clasele obținute, relația de clasificare
5. Regula conform căreia demonstrația trebuie să fie corectă se referă la faptul că:
 - a. fundamentul demonstrației trebuie să constituie un temei suficient pentru teza de demonstrat
 - b. teza de demonstrat trebuie să rămână aceeași pe tot parcursul demonstrației
 - c. teza de demonstrat este cel puțin o propoziție probabilă
 - d. teza trebuie să decurgă din argumente conform cu regulile logice
6. În propoziția „Niciun număr impar nu este divizibil cu doi”:
 - a. atât subiectul logic cât și predicatul logic sunt termeni distribuiți
 - b. subiectul logic este distribuit, iar predicatul logic este nedistribuit
 - c. ambii termeni sunt nedistribuiți
 - d. subiectul logic este nedistribuit, iar predicatul logic este distribuit
7. Raționamentul „Putem deduce că unele ape curgătoare sunt râuri, pe baza faptului că toate râurile sunt ape curgătoare” este:

- a.conversiune prin accident
- b.obversiune
- c.inducție incompletă
- d.inducție completă

8. O inferență inductivă completă poate fi exprimată în forma:

- a. „Dacă unii X au proprietatea P, atunci unii X nu au proprietatea P.”
- b. „Dacă unii X au proprietatea P, atunci toți X au proprietatea P.”
- c. „Dacă fiecare X are proprietatea P, atunci toți X au proprietatea P.”
- d. „Dacă unii X nu au proprietatea P, atunci câțiva X au proprietatea P.”

9. Într-o inducție incompletă, concluzia are un grad de generalitate:

- a.mai mic decât cel al premiselor
- b.egal cu acela al premiselor
- c.mai mare decât cel al premiselor
- d.independent de cel al premiselor

10. Propoziția „Nimeni nu este drept de bunăvoie” este:

- a. universală afirmativă
- b. universală negativă
- c. particulară afirmativă
- d. particulară negativă

20 de puncte

B. Fie termenii A, B, C, D, și E astfel încât termenul E este supraordonat termenului A, care este supraordonat termenului B; termenii C și D se află unul față de altul în raport de contradicție cu același univers de discurs pe care-l epuizează, ambii fiind specii ale termenului A, dar în raport de încrucișare cu termenul B.

1. Reprezentați, prin metoda diagramelor Euler, pe o diagramă comună, raporturile logice dintre cei cinci termeni.

2 puncte

2. Stabiliți, pe baza raporturilor existente între termenii A, B, C, D, E care dintre următoarele propoziții sunt adevărate și care sunt false (notați propozițiile adevărate cu litera A, iar propozițiile false cu litera F):

- a. Toți B sunt D.
- b. Unii E sunt A.
- c. Niciun C nu este D.
- d. Unii D sunt B.
- e. Unii A nu sunt B.
- f. Unii E nu sunt C.
- g. Toți D sunt E.
- h. Unii B nu sunt E.

8 puncte

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Se dau următoarele propoziții:

- 1. Niciun copac nu înfrunzește iarna.
- 2. Unele stilouri cu cerneală permanentă nu sunt preferate de elevi.
- 3. Toate alunecările de teren sunt fenomene naturale de risc.
- 4. Unii părinți sunt indulgenți.

A. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, contradictoria propoziției 1, supraalternă propoziției 2, subalternă propoziției 3 și subcontrara propoziției 4.

8 puncte

B. Aplicați explicit operațiile de conversiune și obversiune, pentru a deriva conversa și obversa corecte ale fiecăreia dintre propozițiile 3 și 4, atât în limbaj formal, cât și în limbaj natural.

8 puncte

C. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, obversa conversei contrareii propoziției 1, respectiv, supraalterna obversei propoziției 2.

6 puncte

D. Doi elevi, X și Y, opinează astfel:

X: *Nicio faptă bună nu este nerăsplătită, deoarece toate faptele bune sunt răsplătite.*

Y: *Dacă toate dreptunghiurile sunt paralelograme, atunci unele paralelograme sunt dreptunghiuri.*

Pornind de la această situație:

a. scrieți, în limbaj formal, opiniile celor doi elevi; 4 puncte

b. precizați corectitudinea/incorectitudinea logică a raționamentelor formalizate; 2 puncte

c. explicați corectitudinea/incorectitudinea logică a raționamentului elevului X. 2 puncte

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Fie următoarele două moduri silogistice: **oao-3, aaa-4.**

a. Scrieți schema de inferență corespunzătoare modurilor silogistice date. 4 puncte

b. Construiți, în limbaj natural, un silogism care să corespundă uneia dintre schemele de inferențăscrise la subpunctul a). 2 puncte

Q. Verificați explicit, prin metoda diagramelor Venn, validitatea fiecăreia dintre cele două moduri silogistice date, precizând totodată decizia rezultată din reprezentarea grafică (de exemplu: mod silogistic valid/ mod silogistic nevalid). 8 puncte

B. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, un silogism valid, prin care să justificați propoziția „*Unii oameni nepoliticoși nu sunt punctuali*”.

6 puncte

C. Se dă următorul silogism: „*Unele cuvinte nu sunt termeni logici, deoarece nicio interjecție nu este termen logic, iar unele cuvinte sunt interjecții*”.

Pornind de la silogismul dat, stabiliți care dintre următoarele propoziții sunt adevărate și care sunt false (notați propozițiile adevărate cu litera A, iar propozițiile false cu litera F):

1. Predicatul logic al concluziei este distribuit atât în concluzie, cât și în premisa din care provine.

2. Termenul mediu este reprezentat de termenul „interjecție”.

3. Silogismul corespunde unui mod silogistic din figura a 2-a.

4. Concluzia este o propoziție particulară afirmativă. 4 puncte

D. Se dă următoarea definiție: *Nuvela este o operă epică în proză.*

a. Menționați o regulă de corectitudine pe care o încalcă definiția dată. 2 puncte

b. Precizați o regulă de corectitudine a definirii, alta decât cea menționată la subpunctul a). 2 puncte

c. Construiți o definiție care să o încalce, având ca definit termenul „*nuvelă*”. 2 puncte

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

A. câte 2 puncte pentru fiecare răspuns corect, astfel:

1-c, 2-d, 3-b, 4-a, 5-d, 6-a, 7-a, 8-c, 9-c, 10-b

10x2p= 20 puncte

B. 1. reprezentarea corectă, prin metoda diagramelor Euler, pe o diagramă comună, a raporturilor logice dintre cei cinci termeni

2 puncte

2. câte 1 punct pentru fiecare răspuns corect, astfel: a-F, b-A, c-A, d-A, e-A, f-A, g-A, h-F
8x1p= 8 puncte

SUBIECTUL al II -lea (30 de puncte)

A. - câte 1 punct pentru construirea, în limbaj formal, a contradictoriei propoziției 1 (SiP), a supraalternei propoziției 2 (SeP), a subalternei propoziției 3 (SiP) și a subcontrarei propoziției 4 (SoP)

4x1p= 4 puncte

- câte 1 punct pentru construirea, în limbaj natural, a contradictoriei propoziției 1, a supraalternei propoziției 2, a subalternei propoziției 3 și a subcontrarei propoziției 4

4x1p= 4 puncte

B. - câte 1 punct pentru aplicarea explicită a operațiilor de conversiune și obversiune, pentru a deriva conversa și obversa corecte ale fiecăreia dintre propozițiile 3 și 4, în limbaj formal

2x2x1p= 4 puncte

- câte 1 punct pentru derivarea, în limbaj natural, a conversei fiecăreia dintre propozițiile 3 și 4

2x1p= 2 puncte

- câte 1 punct pentru derivarea, în limbaj natural, a obversei fiecăreia dintre propozițiile 3 și 4

2x1p= 2 puncte

C. - câte 1 punct pentru construirea, în limbaj formal, a obversei conversei contrarei propoziției 1 (Po~S), respectiv, a supraalternei obversei propoziției 2 (Sa~P).

2x1p= 2 puncte

- câte 2 puncte pentru construirea, în limbaj natural, a obversei conversei contrarei propoziției 1, respectiv, a supraalternei obversei propoziției 2

2x2p= 4 puncte

D. a. câte 2 puncte pentru scrierea, în limbaj formal, a fiecăreia dintre opiniile celor doi elevi (X: SaP→Se~P, respectiv Y: SaP→PiS)

2x2p= 4 puncte

b. câte 1 punct pentru precizarea corectitudinii/ incorectitudinii logice a fiecăreia dintre cele două raționamente formalizate (de exemplu, X: SaP→Se~P, obversiune validă, Y: SaP→PiS conversiune prin accident validă)

2x1p= 2 puncte

c. explicarea corectitudinii/ incorectitudinii logice a raționamentului elevului X (de exemplu, X: SaP→Se~P obversiune validă: trecând de la premisă la concluzie: s-a păstrat ordinea termenilor, s-a negat predicatul logic, s-a schimbat calitatea, dar s-a păstrat cantitatea).
2 puncte

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

A. a). - câte 2 puncte pentru scrierea schemei de inferență corespunzătoare fiecăruia dintre cele două moduri silogistice date, astfel:

oao-3

MoP

MaS

SoP

aaa-4

PaM

MaS

SaP

2x2p= 4 puncte

b)- construirea, în limbaj natural, a unui silogism care să corespundă oricăreia dintre cele două scheme de inferență 2 puncte

c) - câte 3 puncte pentru reprezentarea grafică, prin intermediul diagramelor Venn, a fiecăruia dintre cele două moduri silogistice date

2x3p= 6 puncte

- câte 1 punct pentru precizarea deciziei privind validitatea fiecărui mod silogistic reprezentat grafic: oao-3 - mod silogistic valid, aaa-4 - mod silogistic nevalid

2x1p= 2 puncte

Notă: Punctajul se acordă numai în situația în care decizia privind validitatea fiecărui mod silogistic rezultă din reprezentarea grafică a acestuia.

B. - construirea, în limbaj formal, a silogismului valid care să justifice propoziția dată

3 puncte

- construirea, în limbaj natural, a silogismului valid care să justifice propoziția dată

3 puncte

C. câte 1 punct pentru fiecare răspuns corect, astfel: 1-A, 2-A, 3-F, 4-F

4x1p= 4 puncte

D. a) menționarea oricărei reguli de corectitudine pe care o încalcă definiția dată

2 puncte

b) - precizarea oricărei alte reguli de corectitudine a definirii, diferită de regula de la subpunctul a).

2 puncte

c)- construirea definiției cerute, având ca definit termenul „nuvelă”

2 puncte